

International Baccalaureate
Baccalauréat International
Bachillerato Internacional

Extended essay cover

Candidates must complete this page and then give this cover and their final version of the extended essay to their supervisor.

Candidate session number			
Candidate name			
School name			
Examination session (May or November)	May	Year	2015

Diploma Programme subject in which this extended essay is registered: Turkish A: Edebiyat
(For an extended essay in the area of languages, state the language and whether it is group 1 or group 2.) Group 1 / Cat 1

Title of the extended essay: Başlı başına "Sinek İnkılabının Mucellihi" eserinde birey ve toplum kavramı edebi unsurlar aracılığı ile nasıl işlenmiştir?

Candidate's declaration

This declaration must be signed by the candidate; otherwise a mark of zero will be issued.

The extended essay I am submitting is my own work (apart from guidance allowed by the International Baccalaureate).

I have acknowledged each use of the words, graphics or ideas of another person, whether written, oral or visual.

I am aware that the word limit for all extended essays is 4000 words and that examiners are not required to read beyond this limit.

This is the final version of my extended essay.

Candidate's signature: _____

Date: 13.02.2015

Supervisor's report and declaration

The supervisor must complete this report, sign the declaration and then give the final version of the extended essay, with this cover attached, to the Diploma Programme coordinator.

Name of supervisor (CAPITAL letters) _____

Please comment, as appropriate, on the candidate's performance, the context in which the candidate undertook the research for the extended essay, any difficulties encountered and how these were overcome (see page 13 of the extended essay guide). The concluding interview (viva voce) may provide useful information. These comments can help the examiner award a level for criterion K (holistic judgment). Do not comment on any adverse personal circumstances that may have affected the candidate. If the amount of time spent with the candidate was zero, you must explain this, in particular how it was then possible to authenticate the essay as the candidate's own work. You may attach an additional sheet if there is insufficient space here.

Sen dönemin ilgi çekici yazarlarından "Barış Bıçakçı"na esenme yönelmiştir. Tez sürecinin başlangıcında Yakup Kadri'nin "Yaban"ı tercih etmek isteyen Kaan, esenin asıl istediği konuyu yanıtlamadığını fark etmiş ve "Sinek İnkılabının Akademi" esenme yazısı yapmıştır. Bunun sebebi öğrencudelik "Tarih" olmuştur. Edebiyat sahnesinde incelenmesi gereken bir olgudur olan tez çalışmasında bu kez daha güzel bir konuyu benlemiştir Kaan. "Özey ve toplum" ilişkisinin "konutlar, imgelemler, boyutlar" başlıklı çalışmada ele alındığı çalışma, güzel bir tez veren somut bilgilerle kanıyı bir fırsat olarak değerlendirilebilir. "Alıntı yapma" ve "Alıntı gösterme" bağlamında iyi bir gelişim gösteren Kaan, metnini de bu minimal düzeye oturtmuştur. Genel tez performansını ve harcanan çaba, iyi seviyededir.

This declaration must be signed by the supervisor; otherwise a mark of zero will be issued.

I have read the final version of the extended essay that will be submitted to the examiner.

To the best of my knowledge, the extended essay is the authentic work of the candidate.

As per the section entitled "Responsibilities of the Supervisor" in the EE guide, the recommended number of hours spent with candidates is between 3 and 5 hours. Schools will be contacted when the number of hours is left blank, or where 0 hours are stated and there lacks an explanation. Schools will also be contacted in the event that number of hours spent is significantly excessive compared to the recommendation.

I spent hours with the candidate discussing the progress of the extended essay.

Supervisor's signature: _____

Date: 26.02.2015

Assessment form (for examiner use only)

Candidate session number						
--------------------------	--	--	--	--	--	--

Achievement level

Criteria	Examiner 1	maximum	Examiner 2	maximum	Examiner 3
A research question	2	2		2	
B introduction	2	2		2	
C investigation	4	4		4	
D knowledge and understanding	4	4		4	
E reasoned argument	4	4		4	
F analysis and evaluation	4	4		4	
G use of subject language	4	4		4	
H conclusion	2	2		2	
I formal presentation	4	4		4	
J abstract	1	2		2	
K holistic judgment	4	4		4	
Total out of 36	35				

Name of examiner 1: _____
(CAPITAL letters)

Examiner number: _____

Name of examiner 2: _____
(CAPITAL letters)

Examiner number: _____

Name of examiner 3: _____
(CAPITAL letters)

Examiner number: _____

IB Assessment Centre use only: B: _____

IB Assessment Centre use only: A: _____

Extended Essay presented in

Turkish A

Research Question: **Barış Bıçakçı'nın "Sinek Isırıklarının Müellifi" eserinde birey ve toplum kavramı edebi unsurlar aracılığı ile nasıl işlenmiştir?**

Submitted in partial fulfillment of the requirements of the International Baccalaureate

May 2015

Word Count: 3634

ÖZET

Barış Bıçakçı'nın "Sinek Isırıklarının Müellifi" eseri, roman türündeki diğer eserlerden sıyrılarak, modern zamanın çoğulcu yapısını eleştirmiştir. Bu yaklaşım içerisinde Bıçakçı, edebi unsurları, hedeflediği konuyu anlatmak için kullanmıştır. Lakin kullanılan edebi unsurlar, eserin akıcılığını sarsmamıştır. Bununla birlikte eserde kullanılmış olan şiirsel dil, kitaba derin bir yoğunluk katarak, okuyucunun aldığı estetik hazı artırmaktadır. Fakat, her ne kadar eser estetik bir kaygı ile oluşturulsa da yazar kullandığı dildeki sadelikten ödün vermemektedir. Böylece okuyucu, belirli bir yoğunluğun içerisinde yürürken, bu yolculuğunda zorluk çekmemektedir. Dolayısıyla yazar, eserinin akıcılığını etkilemeyerek, okuyucuya vermek istediği mesajları rahatça ulaştırmıştır. Bu mesajlar yoluyla birey ve toplum arasındaki ilişkiye gönderme yapan yazar, edebi unsurları bir köprü vazifesinde kullanmıştır. Bıçakçı'nın kullandığı edebi unsurlar; imgeleme, kelime seçimleri, betimlemeler ve anlatmak gösterme tekniğini içerir. Yapılan bu çalışma da birey ve toplum arasındaki ayrılmaz ilişkinin, bir edebi eser üzerinden okuyuculara nasıl aktarıldığı gösterilmek istenmiştir. Bıçakçı'nın yazmış olduğu bu eserde, toplumsal baskı bir şiddet olarak görülerek bunun anlatımı yapılmıştır. Ayrıca bu anlatının içinde bireylerin bu baskıdan nasıl etkilendiği ve bu baskıya karşı nasıl paralellik gösterdiği esere aktarılmıştır. Yapılan aktarımda araç olarak kullanılan edebi unsurlar, yazarın anlatımındaki derinliğe de farklı boyutlar ekleyerek, eserin söylemini zenginleştirmiştir. Sonuç olarak, birey ve toplum ilişkisi edebiyatın yazara sunduğu ölçüler ışığında okuyuculara aktarılmıştır.

Kelime Sayısı: 203

- ① ÖZ böyle yazılmaz.
- ② Paragraf ve fikir düzeni yok.

İÇİNDEKİLER:

1. Özet.....	2
2. Giriş.....	4
3.Ana Tema.....	5
3.1 Eserde Kullanılan İmgeler.....	5
3.2 Yazarın Kelime Seçimleri.....	10
3.3 Betimlemeler Üzerinden Eser İçindeki Toplum-Birey Arasındaki Paralellik ve Çatışmanın Anlatımı.....	14
3.4 Anlatma-Gösterme Tekniğinin Kullanımı İle Birey ve Toplum Arasındaki İlişkilerin Okuyuculara aktarılması.....	16
4. Sonuç.....	17
5. Kaynakça.....	18

1. GİRİŞ:

İnsanlar, tıpkı sınırlar gibi içinde buldukları kaba göre, yani “topluma” göre şekil alan varlıklardır. Her ne kadar bireyler, kendi hayatlarının yolunu kendilerinin seçtiklerini zannetseler de aslında o yollar, içlerinde buldukları toplum tarafından çizilmişlerdir.

Dolayısıyla bu da birey ve toplum arasında bir takım sıkıntıları beraberinde getirmektedir.

Bariş Bıçakçı'nın kaleme almış olduğu “Sinek Isırıklarının Müellifi” romanı, son yıllarda yaşadığımız bazı toplumsal sorunları dile getiren bir eserdir. İlk baskısı 2011 yılında yapılan eser, satırlarında günümüz Türkiye'sinden bahsetmektedir. Ayrıca Bıçakçı, birçok Türk yazarının aksine, “Ankara'ya” romanının kalbine oturtmuştur. Eserdeki ana mekân Ankara olup, verilmek istenilen mesajlar da bu ana mekan üzerinden okuyuculara ulaştırılmıştır.

Bıçakçı eserinde, kentleşmekte olan şehirler içindeki sıradanlaşan hayatları okuyucunun zihninde resmetmek istemiştir. Bu sebepten dolayıdır ki, eserin ana karakteri olan Cemil'in yaşadığı daire toplu konutlardaki, günümüzün diliyle “TOKİ” konutlarındaki

apartmanlardadır. Eserin içeriğinin de her ne kadar “sıradan” olaylar anlatılsa da yazar bu

sıradanlıkların içindeki farklılıkları ortaya koymaya çalışmaktadır. Birey ve toplum

ilişkisinin; dilin şiirsel işlevi ile ele alınarak anlatılması eseri, okunmaya ve üzerinde

düşünülmeye değer kılmıştır. Diğer birçok romandan farklı olarak “Sinek Isırıklarının

Müellifi” eserinde toplum ve birey ilişkisi direkt olarak hikayenin odak noktasında olmuştur.

Öyle ki bu odak üzerinde yirmibirinci yüzyıl Türkiye'sindeki toplumsal yargılar hakkında

çıkarımlar yapılabilir. Bu sebeplerden ötürü “Sinek Isırıklarının Müellifi” eser olarak birey ve

toplum ilişkisini ve bu ilişkiyi anlatan edebi unsurların incelenmesi için uygun bir edebi

üründür. Yapıtın ana kurgusunda, Cemil'in babasını kaybetmiş olduğu ve en duygusal

dönemlerini geçirdiği bir dönemde, Doktor Nazlı ile tanışması anlatılmıştır. Ayrıca, yapıtta

Cemil ile Nazlı'nın arasındaki aşktan öte olan sıkı bir ilişki anlatılırken aynı zamanda Cemil'in ani olarak karar aldığı "iş bırakıp yazar olma" serüveni de okuyuculara aktarılmıştır. Cemil bir yandan yayınevini editörüne verdiği kitabın geleceği hakkında meraklıyken bir yandan da Nazlı'ya beslediği aşkın büyüünün hazzına ulaşma gayesindedir. Tüm bunlar içerisinde yazar, anlattığı karakterlerin yaşadığı yirmi birinci yüzyılın Ankara'sının, toplu konutlarını, üst geçitlerini, metrolarını, yollarını, parklarını ve sokaklardaki parke taşlarını dahi satırlarına yansıtma arzusunda. Bıçakçı dilini usta bir şekilde sade kullanmasına rağmen cümlelere yüklediği anlamlar yoğundur. Bu şiirsellik içerisinde yazar, kentleşerek daha da büyüyüp ve kalabalıklaşan şehirlerle birlikte, sıradanlaşan ve "kentleşen" hayatları ve daha da yalnızlığa itilen bireyleri anlatmıştır. "Sinek Isırıklarının Müellifi" yapıtında kullanılan imgeler ve kelime seçimleriyle birlikte yapılan betimlemeler ve anlatma-gösterme tekniğiyle yazar; birey ile toplum arasındaki paralellik ve çatışmaları kitapseverlere anlatmıştır. ✓

"Giriş" kısmında soru tekrarlanır (verilir), gelecek bölümlerde ne olacağı anlatılır.

2. ANA TEMA

2.1 ESERDE KULLANILAN İMGELER

Eserde başlıca dikkat çeken unsurlardan biri olan imgelerle birlikte yazar, bazen toplumun birey üstündeki baskısından doğan etkileri, bazense bireyin toplum karşısındaki acizliğini anlatmaktadır. Öyle ki birçok kez yazar bu etkileri anlatmak için imgeler aracılığıyla birlikte karakterlerin ruh halini okuyucularına yansıtmıştır. Bıçakçı, alışlagelmiş roman türünün sınırlarıyla yetinmeyerek, eserini bu sınırların ötesine geçirmeye çalışmıştır. Genç yazar, edebiyat dünyasında hakimiyetlerini kurmuş olan iki türün; şiir ve roman türlerinin bir arada barındığı bir yapıtı kurgulamıştır. Bu olay, "Sinek Isırıklarının Müellifi" eserini günümüz yazın dünyasında farklı bir konumda taşımaktadır. Öyle ki romanın her cümlesi adeta bir şiirin dizesi gibi anlam yoğunluğu taşımakta ve dolayısıyla bu yoğunluk eseri çok katmanlı bir yapıya bürümektedir. Her ne kadar eserde kullanılan dil sade olsa da

yazar bu sadelik içerisinde şiirsel üslubundan da taviz vermemektedir. Sadelikten ve şiirsellikten ödün verilmeyerek zoru başaran eserde, “imgelemeler” önemli bir yer tutmaktadır. İmgeler ile gerek toplum ve bireyin arasındaki çatışmalar gerekse bireyin toplumla olan paralelliği okuyuculara “az ve öz” sözler ile sunulmuştur. Bu bağlamda imgeleme eserin katmanlı yapısında önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü imgelemeler ile yazar eserde hem sadeliği yakalamış, hem de eser içindeki kelimelere derin anlamlar yükleyerek okuyucuyu “birey ve toplum” çatışmasını düşünmeye sevk etmiştir. Örneğin,

Bu olaydan bir hafta kadar sonra evdeki masa saati bozulmuştu. Saat en az elli yıllıktı. Cemil onu boyunun ancak ulaştığı bir sehpanın üzerinde gördüğünü hatırlıyordu. Annesinin hayatta olduğu zamanlar... Anne hayatta, baba hayatta, saat yeni ve çok yuvarlak çok güzel yuvarlak. (Bıçakçı 54)

cümlelerinde geçen “masa saati” parçada yer alan ve çokça tekrar edilen imgelerden bir tanesidir. “Masa saati” imge olarak “zaman” kavramını oluşturmuştur. Bu saatin bozulması ile de yazar, Cemil’in toplumun hızına ayak uyduramayarak, zamana tutunamayışını okuyucularına anlatmak istemiştir. Ayrıca, yazar “masa saati” ile birlikte ~~kitapseverlere~~ ^{okura} geçmekte olan zamanın ne kadar hızlı olduğunu vurgulamıştır. Böylece okuyuculara; bireylerin, toplumun hızlı yaşantısı içinde zamana karşı koyamayışı aktarılmıştır. Bu da eserde dolaylı olarak bulunan birey-toplum çatışmasına örnektir. Öyle ki günlük yaşantıların meşguliyetinden ötürü; kişilerin sevdiklerine zaman ayıramayıları bir süre sonra onların geçmişe dair pişmanlıkları olabilmektedir. Dolayısıyla yazar, okuyucularına yapmış olduğu bu imgeleme üzerinden, toplumun yoğun telaşı içinde savrulan bireylerin pişmanlığını da dile getirmektedir. Çünkü toplum ile kendisi arasında gidip gelen bireyler, sevdikleri yanındayken onlara yeteri kadar zaman ayıramadıkları için, gelecek yaşamlarında arkalarında bıraktıkları değerlerin farkına geç varacaklardır. Ama bu onlara pişmanlıktan başka bir getiride bulunmayacaktır. Bu sayede yazar, önceki satılarda açıklanan noktalara değinerek,

okuyucuları yapılan imgelemenin derinliğinde bir düşünceye sürüklemiştir. Böylece Bıçakçı, toplumla aynı hızda koşmaya çabalayan bireyleri ve onların toplumla olan çatışmasını okuyuculara aktarmıştır.

Toplu konutların inşaatında çalışan işçilerden biri, öğle paydosunda çay içerken arkadaşlarına Horasan'da çay ocağı işleten bir ihtiyarı anlatıyor. İhtiyarın çayının hem lezzetli hem de kuvvetli olduğunu, insanı on yaş gençleştirdiğini, bir kez bu çaydan içen kamyon şoförlerinin İzmir'e kadar hiç durmadan direksiyon sallayabildiğini söylüyor ve ekliyor... (Bıçakçı, 77)

Yukarıda örnek olarak verilen cümle de bir başka imgeleme yapılan bölümdür. Bu kesitte yer alan "çay" ifadesi ile yazar yöreselliği ön plana taşımıştır. Bu yöreselliğin anlatımında imge olarak kullanılan "çay" ile Anadolu insanının "çay"a verdiği önem ve değer okuyucuya aktarılmıştır. Dolayısıyla toplum tarafından bir değer olarak kabul gören çay, toplumun fertleri tarafından da kanıksanmaya başlanmıştır. Bunun neticesinde, her ne kadar geleneksel bir anlam taşımayan "çay", daha sonra kültürel bir figüre dönüşmüştür. Bu yöresellik içinde yazar toplum-birey-yöresellik kavramlarının birbiri ile temasını okuyuculara aktarmıştır. Böylece; toplumdaki bireye, bireyden de kültüre doğru olan bir etki akışı da eserin satırlarına taşınmıştır.

Yazar'ın, eserine hem iç hem de dış mekan olarak seçtiği "toplu konutlar", yapıtta yer alan önemli imgelerden bir diğeridir. Gerek olay örgüsünün toplu konutlarda geçmesi, gerekse "toplu konut" ifadesinin satırlarında sıkça tekrarlanması, bu imgelemeyi güçlendirmekte ve pekiştirmektedir. "Toplu konut" imgelemesiyle yazar "bireyin bir gruba dahil olmasını" ve "toplumun kendi önünde sürükleyerek götürdüğü bireyleri" dile getirmektedir.

Toplu konutlarda bir oda bir salon evler genellikle içinde eşyayla birlikte öğrencilere, askerliğini yedek subay olarak yapan gençlere ve hakimlik, savcılık stajı için Ankara'ya gelenlere kiralanıyordu. (Bıçakçı 34)

Yukarıdaki kesit, “toplu konut” imgelemesinin yer aldığı bölümlerden bir tanesidir . Örnek verilen cümlede toplu konutlarda yaşayan insanların toplumda öğrenci, asker, savcı gibi bir sistemin parçası olan kesimlerden olduğu söylenmektedir. Bir sisteme dahil olan insanların, bir başka deyişle; sisteme dahil olarak kendini bir gruba dahil eden insanların, toplu konutlarda kalmayı tercih ettiği anlatılmaktadır. Bu bağlamda, toplu konutlar; gruplaşma içinde yerini almaya çalışan insanları anlatmak amacı ile imgelemiştir. Yazarın yapmış olduğu imgelemede, bireylerin kendi aralarında gruplaşmasını ve toplumdaki fertlerin kendilerini bir gruba dahil etme arzusu anlatılmaktadır. Öyle ki, Cemil bu gruplaşmalar arasında bir tek “toplu konut sakinleri” arasında yerini almaktadır. Böylece Bıçakçı, yaşanılan bu yüzyıldaki insanların kendilerini bir grubun üyesi olarak görmek istemesini ve aidiyet duygusuna olan ilgisini anlatmak istemektedir. Dolayısıyla toplum, her bireyin farklılığıyla bir renkliliğe bürünmek yerine, kişileri gruplaştırarak barındırdığı çeşitliliği; yani renk sayısını azaltmaktadır. Fakat bireylerde bu gruplaşmaya ihtiyaç duymaktadır; çünkü farklılıklarını gösterdikleri zamanda toplumdaki karşı bir tepki görmektedir. Dolayısıyla bu tepkiden kaçınmak için kendilerine en yakın gördükleri grupların şemsiyesi altına girerek, kişisel bir baskıdan kaçınmaktadırlar. Bıçakçı bu olguyu anlatırken, Cemil karakterini anlatmak istediği noktaların odak noktasına koyarak, mesajı onun yaşantısı üzerinden okuyuculara aktarmıştır. Örneğin; Cemil, başarılı bir inşaat mühendisiyken, işini bırakıp yazarlığa kollarını sıyırması, toplum tarafından yadırganmıştır. Çünkü, toplum “sıradışılığı” kabul etmemektedir. Tıpkı insanların aynı renk apartmanlarda, aynı düzendeki dairelerde, belirli refah seviyesinde yaşaması dışındaki yaşam standartlarını kabul etmeyişi gibi ezberbozanlıkları da kabul görmektedir. Bu sebepten dolayıdır ki, yapılmış olan “toplu konut”

imgelemesiyle yazar, toplumun bireylerden beklediği basmakalıplığı, tek sesliliği ve “aynılığı” okuyuculara anlatmıştır. Dolayısıyla, imgelemenin köprü görevi sayesinde bir başka toplum ve birey çatışması okuyucuya sunulmuştur.

Zamanın geçişi Nazlı’yı da ilgilendiriyor. Perdenin üzerine konmuş kanatlarını kapamış kelebeğe gözlerini dikeyor, biraz sakinleşiyor. Haftanın günlerine iman ederek tükettiği ömrünü düşünüyor, evet her şey çok anlamsız, kelebek biraz uçacak sonra Hakk’ın rahmetine kavuşacak. (Bıçakçı 50)

Kesitinde bir başka imgeleme unsuru kullanılarak eserin çok katmanlı yapısı içindeki yoğunluğuna ek bir örnek getirmiştir. Yazar zamanın geçişini anlatmak amacı ile “kelebek”i bir imge olarak kullanmıştır. Eserin farklı bölümlerinde yer alan “kelebek” ifadesi ile yazar ömrün kısalığını okuyucularına vurgulamıştır. Örnek olarak verilen kesitte, toplumun peşinden gittiği dünya hayatının yorucu “iş günleri” yüzünden, dünya hayatının keyfine erişemeyen bireylerin hayattan tat alamadan bu dünyadan ayrılması, imgeleme aracılığıyla anlatılmıştır. Kesitte de anlatıldığı üzere peşi sıra gelen “haftanın günleri” ve bugünler içinde insanlara nefes aldıramayacak kadar yoğun ve tempolu olan toplumsal hayat, bireylerin tam anlamıyla “hayatını yaşayamadan” bu fani dünyadan ayrılışına sebep olmaktadır. Verilen kesitte, Nazlı’nın; gerek mesleki yaşamındaki monotonluk, gerekse Cemil’in yeni serüven arama çabasına olan desteğinin ona vermiş olduğu yorgunluktan ötürü kendi hayatına ayıracak bir zamanı bulamaması imgelemelerin yardımıyla okuyuculara sunulmuştur. Toplumun sürüklediği karakterlerden bir olan Nazlı, yine aynı toplumun ona dayattığı “doktorluk” mesleği ve “eşine sadık olma” çabasından dolayı kendine zaman ayıramamaktadır. Nazlı’nın bu yoksulluğu onu ruhsal çıkmaza sürükeleyerek, etrafındaki varlıkların anlamlandırmasını da engellemiştir. Öyle ki bu da onun, hayatın anlamına ve dolayısıyla zevkine erişmesinin şansını kısıtlamış oluyor.

2.2 YAZARIN KELİME SEÇİMLERİ

Yazar kelime seçimleriyle de okuyucunun algısındaki birçok kavramı uyandırmıştır. Şiirsel dilin hakim olduğu eserde, derin anlamlar barındaran imgelerin yanında; okuyucuların zihnindeki bir takım kapalı kutuları açmak için kelime seçimleri bir anahtar vazifesi görmüştür. Bazı kelime tercihleriyle okuyucu anlatılmak istenen mesaja önceden hazırlanırken, bazı kelimeler ile direkt olarak bölümde var olan mesajın kendisini taşımıştır. Böylece Bıçakçı eserinde, adeta her kelimeye farklı bir görev vermiştir. Kelimeler ile kurulan birimden bütüne doğru mesajlar oluşturulmuş ve bu mesajlar okuyucuya sunulmuştur. Böylece yazar, kelimelerin yardımı ile toplum ve toplumu oluşturan bireyler arasındaki ilişkinin anlatımını kitapseverlere aktarmıştır. Bununla birlikte toplum ve bireyin değişen yüzü de satırlara yansıtılmıştır. Örnek olarak, yazar; kullandığı kelimeler ile birlikte kentleşen şehirler içindeki “kentleşen” dili okuyucularına vurgulamıştır.

İstanbul Yolu'na bağlantı yolları yapıldı, yeni otobüs ve minibüs hatları kondu, özel halk otobüsleri çalışmaya başladı. Yakında metro da gelir. (Bıçakçı 85)

cümlelerinde yer alan birçok kelime ile birlikte okuyucular dilin, kentleşen şehir karşısında nasıl değiştiğini görebilmektedir. Örneğin parça da yer alan “otobüs”, “minibüs”, “özel halk otobüsleri” ve “metro” gibi kelimeler ile birlikte yazar kentleşen şehir içinde ortaya çıkan “kentleşen” dili okuyucularına vurgulamıştır. Bu dilin karakterin ağızdan kullanımı ile yazar, eserdeki kahramanların kent yaşamıyla nasıl bütünleştiğini okuyucularına vurgulamıştır. Böylece yazar, karakterin kullandığı dildeki bazı kelimeler ile bireylerin kentleşen toplum içinde nasıl şekil aldığını satırlaralarında resmetmiştir. Bu örnek itibariyle yazar, toplum-birey arasındaki bir paralelliği somutlaştırmıştır. Bir başka örnek olarak

İstanbul'da insanların tek amacı İstanbul'un tadını çıkarmak gibi görünüyor. Avına dişlerini geçirmeye çalışan yırtıcı hayvanlara benziyorlar. Ankara'ya istesen de dişini geçiremezsin, bir sürü üst geçit var. (Bıçakçı 24)

kesiti, kitapta yazarın kelime seçimlerinin göze çaptığı cümleleri içeren bir başka bölümdür. “Üst geçit” ifadesi ile okuyuculara Ankara'daki kentleşme vurgulanmıştır. Öyle ki vurgulanan bu kentleşme “bir sürü” söz öbeğiyle nitelendirilerek, anlatımdaki “kentleşmenin” ciddiyeti pekiştirilmiştir. “Dişlerini avına geçirmek” ifadesiyle de İstanbul'da yaşayan insanların hayattan zevk alma arzuları ve yaşantıları içindeki hedeflerine olan sadakati anlatılmak istenilmiştir. Böylece “Ankara'ya istesen de avına dişlerini geçiremezsin, bir sürü üst geçit var” cümlesiyle Ankara'daki kentleşmenin, artan betonarmelerin, bireyi ne kadar yaşamın güzelliklerinden ve eğlencelerinden mahrum ettiğini vurgulamaktadır. Bunun yanı sıra kesitte yer alan “Üst geçit” kelime seçimi ile yazar okuyucularına anlatmak istediğini dolaylı olarak satırlarına yansıtmıştır. Toplumun acımasız kuralına yazar “üst geçit” kelimesinin yardımı ile değinmiştir. Eğer bir toplumda çoğunluk tarafındaysanız hayat çoğunluğa göre düzenlenmektedir. Öyle ki, Ankara'daki trafiğin yoğunluğunun fazla oluşu; yani toplumun ciddi bir kesminde taşıt olduğundan ötürü şehir onlara göre planlanmıştır. Dolayısıyla, bireylerin düz yolda yürüme şansı varken, toplum onları merdiven inip çıkmaya zorlayarak, hayatlarını zorlaştırmıştır. Kısacası, yazar; değinmek istediği bir konu olan “kentleşme” kavramı hakkında, okuyucularına bu konu hakkında kendi fikirlerini sunarken toplumla birey paralelliğini de aktarmıştır.

Şimdi de, iyi bir geliri olduğu halde kutu gibi küçük bir evde yaşaması, otomobilinin olmaması, çocuk istememesi ve büyük bir inşaat şirketinde yükselmesi beklenirken birdenbire istifa edip evde oturmaya başlayan bir adam ile evli olması açıklama gerektiriyordu. Ama artık sadece susuyordu. İnsanın kendi dünyasını ve dilini susarak koruması ne tatlı paradoks! (Bıçakçı 28)

Verilen bu kesit, eser içinde toplum ve birey çatışmasının okuyuculara kelime seçiminin yardımı ile aktarıldığını gösteren örneklerden bir diğeridir. Yazar, tanrısal bakış açısının yardımı ile Nazlı'nın Cemil hakkındaki düşüncelerini ve aynı zamanda Nazlı'nın iç dünyasını anlatmıştır. Yazarın bu durumu anlatırken kullandığı söylemde bulunan "açıklama gerektirmek", "paradoks" ve "insanın kendi dünyası" gibi kelime seçimleri, toplum ve bireyin çatıştığını açıkça göstermektedir. Cemil karakterinin, kariyerinde yükselip daha lüks ve gösterişli bir hayat sürmeyi reddetmesi gibi toplumun beklentisinden farklı bir hal içinde bulunmasının yadırganışı, kelime seçimleriyle daha da pekiştirilmiştir. Nazlı'ya ait bu düşünceler aktarılırken, "açıklama gerektiriyor" söz öbeğinin kullanılmasının tercih edilmesiyle, Cemil'in bulunduğu durumun toplum beklentisine ne kadar aykırı olduğu dolaylı yoldan ifade edilmiştir. Ayrıca Bıçakçı'nın tercihte bulunduğu bir başka kelime seçimi olan "İnsanın kendi dünyası" ile Nazlı'nın yani bir "birey"in sadece "kendini"ni ilgilendiren bir özel hayatının olduğu vurgulanmıştır. Bu vurgulama ile yazar, bireyselliği ön plana çıkararak; toplumun bireyleri ne kadar baskı altında tuttuğunu yansıtmayı hedeflemiştir. Buna ek olarak, Nazlı'nın kendini topluma bir "açıklama" yapma zorunda olduğunu hissetmesi de yine aynı şekilde toplum baskısını göstermektedir. Bununla beraber yazar, Nazlı'nın dünyasında bahsederken, günlük yaşantıya da bir söyleyişte bulunmuşturdu. Bu söylemde, insanın kendisini ve yine kendisine ait olan dünyasını susarak koruması "paradoks" olarak nitelendirilmiştir. Bu nitelendirmede "paradoks" kelimesinin tercihi ile Bıçakçı, bireyin toplum tarafında içinde bulunduğu baskının ciddiyetini göstermektedir. Çünkü insanın kendini savunmak için konuşması gerekirken susmayı tercih etmesi; onun hissettiği baskı mahkumiyetinin büyüklüğünü açıklar. Böylece yazar kelime seçimini bir aracı gibi kullanarak, toplum ve bireyin çatışmasını okuyucularının zihninde şekillendirmiştir.

Kelime seçimlerinin kullanılmasıyla toplum ve birey çatışmasının okuyuculara aktarıldığı bir başka bölüm ise Cemil ve Nazlı'nın yaşadığı sıradan bir gün içerisinde

anlatılmıştır. Cemil ile Nazlı spor yapmak için toplu konutlarındaki dairelerinden çıkarak Ankara caddelerinde akşam yürüyüşü yapmaktadırlar. Bu yürüyüş sırasında yanlarından geçen bir cezaevi otobüsünün içinde bazı mahkumların bağışları anlatılırken, bu olay üzerine de toplum ve birey çatışması da aktarılmıştır.

‘DEVLET KATİLDİR! DEVLET CANİDİR! DEVLET ZENGİNLERİNDİR!’

O gece, illüzyonlarla dikkati başka yere çeken gündelik hayat bildiği bütün sihircilik numaralarını unuttu. Yaşamının ve ölmenin, insanın ve ölmenin, insanın ve devletin mutlak zıtlığı görülürdü. (Bıçakçı 127)

Bu cümlelerde yer alan kelime seçimleri ile Bıçakçı, toplum ve bireyin kendi aralarında yer alan çatışmayı daha da somut ifadelerle anlatmıştır. Öncelikle yazar mahkumların devlete olan “haykırışlarda” kullandığı kelimeler ile mahkumlar gibi dışlanan bireylerin; devlete hangi gözle baktığını kelime tercihleriyle yansıtmıştır. Cezaevi arabasındaki mahkumlar devleti “katil” ve “cani” olarak nitelendirmiştir. Mahkum olma nedenlerinden biri olan adam öldürmeyi, devletle bağdaştırmışlardır. Yani dolaylı yünden devleti katil olarak suçlamışlardır. Böylece yazar, mahkumların katil olmasını, devletin katil olmasıyla bağlamıştır. Yani devletin, bir başka deyişle toplumun katil olmasından ötürü, mahkumlarında katil olduğu üstü kapalı bir yol ile anlatılmıştır. Bu da toplumun bireyleri baskı altına alarak onların hayatlarını etki altına aldığını ve dolayısıyla yasadışı, etik olmayan yollara sürüklediği yansıtmıştır. Ayrıca “devlet zenginlerindir” ifadesinde ise toplumun içinde yaşayan bireylerin sınıflandırılması gösterilmiştir. Öyle ki bu da okuyucunun gözünde birey ile toplumun arasında bulunan üçüncü bir yapıyı oluşturmaktadır. Böylece yazar bireylerin içinde bulunduğu sınıfların kendi aralarındaki çatışmayı da kitapseverlere anlatarak farklı bir pencereden birey-toplum çatışmasını ele almaktadır.

2.3 BETİMLEMELER ÜZERİNDEN ESER İÇİNDEKİ TOPLUM-BİREY ARASINDAKİ PARALELLİK VE ÇATIŞMANIN ANLATIMI

Yazarın toplum-birey çatışması içinde anlattığı, toplumun bireyleri sıradanlaştırdığını göstermek için en çok başvurduğu unsurlardan bir tanesi, betimlemelerdir. Yapılan betimlemeler ile kimi zaman bir ruh hali yaratılırken kimi zaman da bölümün atmosferinin oluşturulma amacı vardır. Böylece Bıçakçı; tasvirleri kullanıp belirli duyguları okuyucu da uyandırarak, anlatmak istediği mesajları dolaylı yoldan okuyucularına sunmuştur. Her ne kadar yapıtta öyküsel anlatım baskın olsa da bu anlatım içerisinde birçok kez tasvirlere başvurulmuştur. Lakin yapılan bu tasvirlerde de dildeki sadelikten ödün verilmemiştir. Yazarın diğer kullandığı unsurlardan olan imgeleme ve kelime seçimleri gibi betimlemeler de eserdeki birey-toplum ilişkisinin anlatılması gayelenmektedir. Kimi zaman bu tasvirlerde toplumdaki tek düzelik, bir başka deyişle tek seslilik, anlatılırken kimi zaman da bireylerin monotonlaştırılması okuyuculara aktarılmıştır. Ayrıca, yazar yaptığı betimlemeler ile birlikte toplumun yaşantısı içinde maruz kaldığı olayların nasıl “bayağı” olduğunu satırlarına yansıtmıştır. Örnek olarak

Aslında Nazlı bir şey söylemişti ama bunu dört yıl önce bir yaz gecesinde söylemişti ki o yaz, barajlardaki suyun tükenmeye yüz tuttuğu, günlerce suların akmadığı, su geldiğinde doldurmak için herkesin akın akın bidon satın aldığı berbat bir yazdı. (Bıçakçı 101)

cümlelerinde yapılan betimlemeler ile toplumun yapmaya mecbur bırakıldığı bir olay betimlemelerin aracılığı ile okuyuculara ulaştırılmıştır. Bu olayda betimlemesinde kullanılan “herkes” sözcüğüyle toplum kavramı oluşturulurken “berbat” sözcüğüyle de yazar yaşanan bu olayın ne kadar “sığ” ve “can sıkıcı” olduğunu cümlelerinde yansıtmıştır. Böylece Bıçakçı eserde, ana karakterlerden olan Cemil ve Nazlı’nın yaşadığı bir olayın “sıradanlığını” toplumun yaşamış olduğu başka bir sıradanlık ile betimlemeyi kullanarak bağdaştırmıştır.

Toplumun maruz kaldığı bir olay cümlelerde betimleme yardımı ile okuyuculara anlatılırken, bu olayın Cemil ve Nazlı arasında geçen bir başka olayla birleştirilmesi yazarın vermek istediği mesaja salt bir zemin hazırlamıştır. Bu bölümde verilmek istenen mesaj, toplumun genel olarak içinde bulunduğu bir ruh hali, toplumu oluşturan bireylerin yaşantısını da etkilemektedir. Böylece yazar, kurmuş olduğu bu bağlantı ile birey ve toplum arasındaki bir paralellik örneği sunulmuştur.

Dışarıda, yüzlerce binasıyla toplu konut bölgesi, canlıların dünyasındaki karmaşayı saklamak istercesine sessizdi, ışısızdı ve zaten o karmaşanın üzerine kurulmuştu. (Bıçakçı 134)

Yukarıda örneklendirmeye arttırmak için verilen kesitte, betimleme unsurunun kullanımı göze çarpmaktadır. Toplu konut bölgesi için yapılan tasvir üzerinden yazar, okuyuculara bireyin toplum içindeki çaresizliğini aktarmaktadır. Toplu konutların tasviriyle Cemil'in ve dolayısıyla Cemil karakteri üzerinden bireylerin bulunduğu ruh hali anlatılmıştır. Bu anlatıda yazar, bireylerin toplum içinde yaşadığı baskıcı ve "çaresiz" ruh sendromunu canlılar dünyasını betimleyerek anlatmıştır. Canlılar dünyasının betimlenmesi sırasında "karmaşıklığı saklamak" ifadesiyle Bıçakçı, bireylerin sahip olduğu farklılıkları toplum içinde gösterememesi anlatılmıştır. Bunun nedeni ise toplum, kendi bünyesinde barındırdığı bireylerde aykırı bir tutumu hoş karşılamamasındandır. Böylece bireyler kendi farklılıklarını ortaya koyamamakta ve dolayısıyla bireyselliklerini ve özgürlüklerini toplum içinde açığa çıkaramamaktadır. Ayrıca tasvirdeki "sessiz" ve "ışısız" kelimelerinin yardımı ile yazar bireylerin toplum içindeki "sönüklüğünü" kitapseverlere aktarmıştır. Dolayısıyla yazar bir başka betimleme kullanarak, birey ve toplum arasındaki çatışmanın bir diğer örneğini satırlarına yansıtmıştır.

2.4 ANLATMA-GÖSTERME TEKNİĞİNİN KULLANIMI İLE BİREY VE TOPLUM ARASINDAKİ İLİŞKİLERİNİN OKUYUCULARA AKTARILMASI

“Sinek ısırıklarının müellifi” eserinde Bıçakçı, her ne kadar kendi fikirlerini kelime seçimi, imgeleme ve benzetmeler gibi dolaylı yollardan okuyucularına ulaştırırsa da kimi zaman anlatma-gösterme tekniği ile kendi fikirlerini daha açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda yazar, vermek istediği mesajları daha somut bir şekilde satırlarına yansıtmaktadır. Örnek olarak aşağıda metinden bir kesit alıntısı yapılmıştır.

İki binli yılların ortalarında toplu konut bölgesindeki Susuz Gölü'nün yakınlarından geçenler, çevresi park olarak düzenlenmiş, etrafı çitle çevrilerak girişine Göksu Park tabelası asılmış bu küçük göle bakıp, ‘Burası eskiden ayyaşlarla doluydu, kimin ne yaptığı belli değildi, şimdi ne kadar güzel!’ dediklerinde çabucak taraftar topladılar. Büyük yalanlar çabucak taraftar toplar. (Bıçakçı 135)

Yukarıda verilen cümlede anlatma-gösterme tekniğiyle yazar kendi düşüncesini okuyucunun zihninde somutlaştırmıştır. Bu anlatımda yazar Susuz Gölü'nün civarıyla ilgili bir bilgiyi aktarmıştır. Bu bağlamda yazar “ ‘Burası eskiden ayyaşlarla doluydu, kimin ne yaptığı belli değildi, şimdi ne kadar güzel!’ dediklerinde çabucak taraftar topladılar.” (Bıçakçı 135) cümlesinde toplumun genel kararına bireylerin çoğulcu yaklaşımından dolayı nasıl “kayıtsız” kalmayıp da katıldığı kitapseverlere aktarılmıştır. Günümüzde bireyler bir olay hakkında kendilerini yorum yapmak yerine, çoğulcu düşüncelere katılarak farkındalıklarını ortaya koyamamaktadır. Çünkü toplumun baskıcı yapısı farkındalıkları yok eder. Her ne kadar bu yapı doğru olmayan bilgileri içerse de toplum, çoğunlukta olduğundan dolayı bireyleri kendi baskısı altına alır. Yazar “Büyük yalanlar çabucak taraftar toplar” ifadesi ile toplumun yarattığı bu etkinin bireyleri ne kadar olumsuz etkilediğini de okuyucularına açık bir şekilde

ifade etmiştir. Ayrıca Bıçakçı yazmış olduğu bu cümle ile toplumdaki çoğulcu yaklaşımlara karşı salt bir eleştiri de bulunmaktadır. Çünkü, büyük yalanların hızlı bir şekilde insanların koruması altına girdiğini söyleyerek, toplumdaki kaotik yapıya değinmektedir. Böylece yazar, toplumun inandığı ve desteklediği bazı değerlerin doğru olmadığını kendine ait, net bir söylem ile okuyucularına ifade etmektedir.

3. SONUÇ:

Toplumun bireyle olan ilişkisinin sorgulandığı “Sinek Isırıklarının Müellifi” kitabında Barış Bıçakçı; imgelemeler, kelime seçimleri, betimlemeler ve anlatma-göstermeye bağlı olarak günümüz dünyasının bazı sorunlarına değinmektedir. Edebi unsurların kullanılması ile anlatılan birey toplum ilişkisi kimi zaman yazarın öznel yorumlarıyla da okuyuculara aktarılmaktadır. Bıçakçı bu tutumuyla kendisinin birey ve toplum arasındaki bu ikili ilişkiye dair tutumunu ve gözlemini esere yansıtmıştır. Böylece okuyucular, eserin yazar elinde nasıl şekil aldığını anlayarak, yapıttaki söylemleri bu ölçüde değerlendirmektedir. Her ne kadar romanda uzun bir olay örgüsü yer alsada olaylar kendi içinde tekrar etmektedir. Lakin bu tekrarlamalarda ana mesajlar sıkça okuyuculara vurgulanmıştır. Böylece yazar, anlatmak istediği konuları okuyucularına somut bir şekilde sunmuştur. Bu konular içersinde yazar, edebi unsurların yardımı ile bireylerin maruz kaldığı “toplumsal baskıyı” ve bu baskıdan dolayı bir şekilde doğmuş olan “toplumsal şiddeti” okuyuculara aktarmıştır. Yazar eserini iki karakter üstüne kurarak okuyucularına ulaştırmak istediği mesajları da yine bu iki karakterin olay örgüsündeki yeri üzerinden iletmiştir. Olay örgüsünde dilin şiirselliği kullanılarak kitap hacimce zenginleştirilmiştir. Bu zenginliğin bütününde var olan ana mesajlar ise bireyin topluma göre konumu ve bu konuma göre onun hayatının nasıl etkilendiği üzerinedir. Bıçakçı açık bir şekilde toplumun baskısını eleştirmiştir. Ayrıca Bıçakçı’nın yaratmış olduğu Cemil karakteri bir yazardır. Dolayısıyla Cemil’in yazar olma serüveninde toplum tarafından maruz kaldığı dışlamalar ve soyutlamalarla da toplumun, o topluma ait olan yazarlar üzerindeki

dışlayıcı bakış açısı eleştirilmiştir. Bu eleştirilerin büyük bölümü kelime seçimlerinin yardımı ile yapılırken imgelemeler de bu eleştiriler arasında kullanılan edebi unsurlardandır. Ayrıca anlatma-göstermeye dayalı olarak yazar eserin bazı bölümlerinde kendi düşüncesini direkt olarak okuyuculara açıklamıştır. Yazar kurgulamış olduğu karmaşık olmayan bir olay örgüsünün “basitliği” ile birlikte kullandığı sade dil, okuyucuyu eserin akışında sürüklemiştir. Dolayısıyla her ne kadar kelimeler eserde derin anlamlarıyla birlikte kullanılsa da yazarın dilindeki yalnlık ile eserin akıcılığı engellenmemiştir. Ayrıca, yazar birey ve toplumu ayrı ayrı ele almak yerine, her ikisini de bir arada okuyucularına sunarak bu ilişkinin birlikteliğini yansıtmaktadır. Eseri incelenmeye değer kılan “birey ve toplum” kavramları açıklanırken kullanılan dildeki dilin sade olmasına rağmen, şiirsel bir atmosferinde yaratılmasıdır. Yazar, alışılmış roman kalıplarından sıyrılarak adeta yeni bir tür için yeni bir dili yaratmıştır. Bu dilde sadelik ve yoğunluk bir aradadır. Kısacası günümüz dünyasında var olan toplumun, kendi normlarına göre oluşturduğu karakter yapısı ve diğer bireylerin de oluşturulan bu karakter yapısına uyması için yapılan baskı anlatılmıştır. Yapılan çalışmada, bir eserde birey ve toplum ilişkisinin edebi unsurların yardımı ile okuyuculara nasıl aktarıldığı incelenmiştir. Bu incelemenin sonucunda elde edilen bulgular ile “Sinek Isırıklarının Müellifi” eserinde birey ve toplum bir bütün olarak düşünülüp, kitapseverlere bu yönden bir yaklaşımla ana mesajlar aktarılmıştır.

4. KAYNAKÇA

Bıçakçı, Barış. *Sinek Isırıklarının Müellifi*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2013. Baskı.